

سوالات درس ۱۲

۱۱- در زمان عباسیان چگونه شرایط برای تشکیل سلسله های ایرانی بوجود آمد؟

خلافت عباسیان پس از یک قرن فرمانروایی، ضعیف شد و خلفا در اداره قلمرو پهناور خود ناتوان بودند. از این رو، شرایط مناسبی برای تشکیل سلسله های ایرانی به وجود آمد

۲- در زمان سلطه عباسیان بر ایران (بین قرن ۳ تا ۵ هجری) کدام سلسله ها بر بخشهایی از ایران حکمت می کردند؟

سلسله

های طاهریان، صفاریان، علویان، سامانیان و آل بویه، مهمترین سلسله های ایرانی بودند که در فاصله قرن های سوم تا پنجم هجری بر بخشهایی از ایران حکومت می کردند. این سلسله ها به جز علویان طبرستان، ریشه و تبار ایرانی داشتند. آنها به تدریج به حکومت عباسیان بر ایران پایان دادند.

۳- سلسله های طاهریان، صفاریان، علویان، سامانیان و آل بویه چگونه به قدرت رسیدند و روابط آنها با خلفای عباسی چگونه بود؟

* ظاهر ذوالیمینین مؤسس سلسله طاهریان و امیر اسماعیل سامانی مؤسس سلسله سامانیان به فرمان و تأیید مأمون عباسی به قدرت رسیدند. رابطه دوستانه با خلیفه داشتند و در اداره امور مستقل بودند.

* یعقوب لیث مؤسس سلسله صفاریان بدون اجازه خلیفه عباسی و با حمایت مردم و گروه عیاران به قدرت رسید و او دشمن خلیفه بود.

* علویان به دلیل پیروی از مذهب شیعه از حکومت عباسیان اطاعت نمی کردند و دشمن خلیفه عباسی بودند.

* آل بویه پس از تصرف بغداد خلفای عباسی را مجبور به اطاعت از خود کرد.

۴- کدام سلسله ها پیرو مذهب شیعه بودند و چه اقداماتی انجام شد؟

علاوه بر علویان طبرستان، آل بویه نیز پیرو مذهب شیعه بودند. در دوران حکومت آنها، معارف و فرهنگ شیعه در ایران مورد توجه قرار گرفت و گسترش یافت

به دستور فرمانروایان آل بویه به خصوص عضدالدوله کهمشهورترین فرمانروای آل بویه بود، حرم مطهر امامان : در نجف، کربلا و کاظمین بازسازی شد و مراسم روز عید غدیر و مجالس سوگواری امام حسین (ع) با شکوه برگزار می شد.

۵- تأثیر اسلام بر فرهنگ ایرانی و تأثیر دانشمندان ایران بر اسلام چگونه بود؟

اسلام روح و جان تازهای به جامعه و فرهنگ ایرانی دمید و به آنتحرک و پویایی خاصی بخشید. ایرانیان ساه قه ای طولانی در علم ودانش و هنر داشتند؛ آنان پس از پذیرش اسلام، از تمام توان واستعداد خود برای پیشرفت و گسترش فرهنگ و تمدن اسلامی، استفاده کردند. ایرانیان مسلمان در تأسیس و گسترش معارف اسلامی، علوم انسانی و علوم تجربی، هنر و ادبیات پیشگام بودند

۶- عالمان و دانشمندان مسلمان ایرانی در چه رشته هایی آثار سودمندی ارائه کردند؟

در معارف اسلامی، تفسیر قرآن، فلسفه، تاریخ، جغرافیا و موسیقی

ایرانیان حتی در زبان و ادبیات عربی نیز پیشتاز بودند و قواعد صرفو نحو و دستور زبان و ادبیات عربی توسط ادیبان ایرانی تدوین شد.

۷- افرادی چون عبدالله بن مَفَّع در انتقال میراث ادبی و تاریخی ایران باستان به جامعه اسلامی در قرون نخست هجری چه نقشی داشتند؟

نویسندگان و مترجمان ایرانی مانند عبدالله بن مَفَّع [مشهور بهروز به ایرانی]، کتاب هایی را در موضوع تاریخ پادشاهان و قهرمانان کهن ایران و نیز اندرزنامه ها و آداب کشورداری از زبان پهلوی به زبان عربی ترجمه کردند.

۸- کدام سلسله ها نقش بیشتری در رونق و شکوفایی فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی داشتند؟

سامانیان و آل بویه بیشتر فرمانروایان این سلسله ها به علم و ادب علاقه مند بودند و برای عالمان، دانشمندان و ادیبان، ارزش و احترام فراوانی قائل می شدند

پایتخت این سلسله

ها، مرکز دانش و محل پژوهش بزرگان علم و ادب بود. وزیرانی که در آن زمان امور کشور را اداره می کردند، اغلب مردانی با فرهنگ و دانش دوست بودند. برخی از آنان مانند خاندان جیهانی و خاندان بلعمی (وزیران سامانیان) در شمار عالمان و ادیبان نامدار قرار داشتند.

۹- دو وزیر دانشمند دوره سامانیان را نام ببرید.

بلعمی - جیهانی

۱۰- زبان اداری و زبان گفتاری پس از ورود اسلام به ایران چه بود؟

پس از ورود اسلام به ایران تا مدت ها، عربی، زبان اداری ایران بود. فرما نها و نامه های اداری به زبان عربی نوشته می شد و دانشمندان نیز کتابهای خود را به عربی می نوشتند. مردم ایراناگرچه به عربی به عنوان زبان قرآن احترام می گذاشتند، اما همچنان به زبان فارسی، سخن می گفتند.

۱۱- از چه زمانی توجه به زبان فارسی بیشتر و رونق ادبیات فارسی آغاز شد؟

از قرن سوم هجری به بعد، در نتیجه علاقه امیران و وزیران، حکومت‌های صفاریان و سامانیان به فرهنگ و زبان ایرانی، رونق ادبیاتفارسی آغاز شد. رودکی، پدر شعر فارسی با تشویق و حمایتسامانیان، اشعار خود را سرود. فردوسی نیز در اواخر دوره سامانیان، سرودن شاهنامه را آغاز کرد.

۱۲- معماری ایران در دوره اسلامی چگونه بود و در کدام بناها هنر معماری ایرانی به چشم می خورد؟

معماری و هنر ایران در دوران اسلامی در ادامه معماری عصر باستان بود. مساجد از نخستین جلوه های مهم معماری ایرانی اسلامی بودند. برخی از مساجد در ابتدای از ورود اسلام به ایرانبر اساس اصول معماری دوره ساسانی ساخته شدند. آرامگاهها، جلوه شکوهمند دیگری از میراث معماری ایرانی اسلامی به شمار می روند. آرامگاه امیراسماعیل سامانی در بخارا و آرامگاه قابوسوشمگیر در گنبد قابوس از آن جمله اند.